

Փ Ո Ւ Ն Պ

ԹԻԻ 1324

ՁՈՐԵՔԵՆԱԲԹԻ

1878 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1

Ա. ՉԳԱՅԻՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սոյ կողմանց հետ մեր ունեցած թղթակցութիւնը՝ որ ժամանակէ մը հետէ ընդհատած էր, այս անգամ դարձեալ կսկսի Ստէն հոկտ. 8 և 13 թուերով գրուած երկու նամակներով՝ յորոյ ուշագրութեան արժանի հետեւեալ քաղուածն կհրատարակեմք։

« Գօզանի ապստամբութեան ջնջման համար ի Գօզան զրկուած զօրաց ընդհանուր հրամանատար մսեմափայլ Իզգէթ փաշայի շնորհիւ և Գօզանի հաւատարիմ բռնակցաց մի առ մի իրեն անձնատուր ըլլալովն՝ Գօզանի ապստամբութիւնը բոլորովին վերջացաւ։ Գօզան օղլու Ահմէտ փաշա ալ Սիս գալով Իզգէթ փաշայի անձնատուր եղաւ՝ իւր բոլոր եղբայրներովն ու եղբորորդիներովն։ Իզգէթ փաշայն ասոնց բոլորն ալ իւրեանց ընտանեօք հանգերձ լիւսա Աքիֆ փաշայի յանձնելով՝ Պօլիս զրկեց։ Յայժմ ամեն ոք և ամեն ինչ հանգստութեան մէջ են։ չմնաց անձ մը որ Գօզան բաւր բերան տանու. ամեն ոք տէրութեան հնազանդեցաւ։ »

Այն վերջացեալ ապստամբութեան պատճառ եղող թրքաց երեւելիներէն շատերն ձերբակալուելով՝ ըստ որոշման պատեհաբանական ատենին՝ թիակի դըրուեցան։

« Իզգէթ փաշա իրեն յանձնուած սոյն պաշտօնը բոլորովին վերջացրինէ և երկրին ապահովութիւնը մատահովիտ ընդունելէ զկնի, հոկտ. 5 ին ճէփտէթ փաշայի հետ Պօլիս երթալու դիւմամբ Ստէն Ատանա ուղևորեցաւ։ Զինուորական ատենան ալ իւր գործն քաղաքիս թէ՛ միջին հուզուգ ժողովոյն յանձնելով՝ ցրուեցաւ։ »

« Գօզան գտնուող օսմանեան զօրքերն՝ տրուած հրամանին համեմատ՝ Մարաշ, Հալէպ և պէտք եղած տեղերը կմեկնին։ Հոս այժմ 4 վաշտ զօրք գտնուելով՝ նոքա ալ 5-6 օրէն բոլորովին պիտի մեկնին։ միայն թէ մէկ վաշտ զօրք Վահկայի բերդը պիտի բռնակի՝ ի պահպանութիւն և ի պաշտպանութիւն Գօզան-տաղիի։ »

« Զէյթունի վրայ թէ՛ անկից և թէ՛ Մարաշէն մի քանի վաշտ զօրք կուղղուէր. սակայն Հաճընոյ բարեխնամ Առաջնորդ Գեր. Պետրոս Արք-եպիսկոպոս հոս իզգէթ փաշայի հետ խորհրդակցելով և խորատով ու յորդորանօք անդորրել խոստանալով, իւր հետ վաշտ մը զօրք առած անկէ քսան օր յառաջ Զէյթուն ուղևորեցաւ։ Այժմ Նօրին գերապատուութեան տրուած լրոյն նայելով՝ յաջողած է իւր պաշտօնն իւր խոստման համեմատ կատարել։ Զէյթունի երեւելիներէն մի քանին ալ Մարաշ տանելով միւթէնարիֆին անձնատուր բրած և այսպէս գործը գոհացուցիչ կերպիւ լմնացած է։ »

« Գօզանի ապստամբութեան տանններն Գօզանի կառավարին ու գայմադամները՝ որ Ատանա և Գայթէրի գայած ցրուած էին, այժմ իրենց պաշտօնին գլուխը վերադառնալով՝ գործերնուն նախը սկսան։ Կառավարութեան պաշտօնական այլ և այլ գրերն ու տօմարներն՝ ապստամբաց կողմանէ նպատուած և կորսուած գտան։ »

« Ապստամբութեան ժամանակ Գօզանի մեծ մասամբ Հայ ժողովուրդն մեծամեծ վնասներու ենթարկուեցան, թէ՛ Օսմ. զօրաց և թէ՛ Գօզան օղլու Ահմէտ փաշայի մարդոց կողմանէ, շատ տուներ ու դիւղեր աւարի առնուելով. մանաւանդ Սաեցուց բոլոր տուններն օսմանեան զօրաց կողմանէ կողոպտուեցան, երբ բնակիչք ամբարանոց կգտնուէին։ »

« Գօզանի վիճակին մէջ 25-30 հազար հայ բնակիչ կայ։ Հոս հայոց վարժարաններն խղճալի վիճակ մ'ունին։ Դրեթէ ազգայնոց մանկուոյն դաստիարակութեան ծառայող երեք վարժարան մը չկայ, բաց ի Հաճընոյ վարդապետ վարժարանէն։ »

« Երկրիս բնակչաց բոլորն ալ աղքատութեան և չքաւորութեան դառն լծոյն ներքև կգտնուին, որուն համար կարող չեն եղած մեծ մեծ զահողութեամբ ընտիր վարժարաններ հիմնել ու յառաջ տանիլ։ Թէ և տարին 200-300 զրշ հատուցանելու կարող անձինք

կրնան գտնուիլ, սակայն թուով աւելի քիչ ըլլալուն պատճառաւ՝ հազիւ թէ մի քանի սորոքն զբարոյներ բանալով յառաջ կտանին։ Այս դպրոցները աղգին տղայոց լոկ հասարակ ընթերցմունք մը ու անշնորհք գիր մը կսորվեցնեն։ Կան նաև շատ մը աղքատ թաղեր և դիւղեր, որ երեք դպրոց չունենալով՝ ի բնէ հանճարեղ տղայք իբր վայրենի կմեծնան, վայրենի կմեծնին։ Աւելի ցաւալին սա է՝ որ իգական սեռին մէջ չես կրնար գտնել միևն օր այբք կարենայ հնչել. որով ասոնք ալ աւելի զթութեան արժանի խիստ խղճալի և թշուառ վիճակի մը մէջ կապրին։ »

« Ահա, երկրիս աղգայինք վարժարանի մասին ամեն կերպիւ այսպէս թշուառ վիճակ մը կը կրեն։ և իրենց աղքատութեամբն ու ուտելու հաց մը ճարելու մասին կրած զանազան դժուարութիւններովն աւելի խեղճութեան և թշուառութեան կհանգարին քան թէ յառաջադիմութեան։ »

« Միայն թէ հոս հայոց մեծամեծ յոյսեր սխաղ վարժարան մը յառաջ կտարուի շնորհիւ Կ. Պօլսոյ վարդապետ Զինեթ Թեան։ Այս վարժարանը Գօզանի մէջ 10-15 հազար հայ բնակիչ պարունակող Հաճըն գիւղաքաղաքին մէջ հիմնալ վարդապետ անուամբ ընտիր վարժարան մ'է։ Յիշուի այս վարժարանը հոս ամենուն ուշագրութիւնը զրաւած է, և ապագային համար դաստիարակութեան մասին մեծամեծ յուսոց և արդեանց նշաններ կցուցնէ։ »

« Վերոյիշեալ ընկերութիւնը քաղաքիս մէջ հայ օրիորդաց դաստիարակութեան վերաբերեալ վարժարան մ'ալ բացած, ու հայերս մեծ մասամբ ուրախացուցած էր, սակայն յաւ ի սիրտ կը սեմ, թէ այս վարժարանը 3-4 տարի է որ գոցուած ըլլալով՝ նորէն բացմանը համար երբեք հոգ տարուած ու պէտք եղած բարեկարգութեանը ձեռնարկուած չէ։ »

Մեր թղթակցն այս տեղեկութիւնները տուած է Սոյ վիճակի վրայ։ Լոյս Հանդիսի գրածին

նայելով՝ Սոյ կաթողիկոսն ալ այս օրերս գրեր է Պատրիարքարանի, թէ կառավարութիւնն հաստատեալ տուրքերը Զէյթունի հայ ժողովրդէն կպահանջէ, և Պատրիարքարանի գրած Թագրիրներն անկարողներէ պահանջուած տուրքը՝ կարողներու վրայ բեռցնել տալու միայն աղբեցութիւն ունեցեր են, առանց պահանջուած գումարէն զէքօ մ'իսկ զեղչելու, որոյ համար ժողովուրդը սաստկապէս կտառապի եղեր։

Դարձեալ յիշեալ Հանդէսը ծանուցած է, թէ « Ատանայի և Սոյ մէջ հեռզհետէ պղտիկ խըլըտումներ երևան կուգան եղեր Գեր. Տ. Նիկողայոս սրբազանը կաթողիկոսացնելու, և Նիկողայոս սրբազան ալ, կերելի թէ, անկեալ Աջապահեանց խմբակն վերականգնելու համար՝ հոգեւոյ Տ. Կիրակոս Ս. կաթողիկոսի եղբայրն և այլ այսպիսիք վարդապետ ձեռնադրելու դիտաւորութիւն ունեցած ըլլայ։ »

Երբ Նիկողայոս եպիսկոպոս Արմաշի վանքէն առանց գիտութեան Պատրիարքարանի ելաւ Պօլիս եկաւ, երբ Պօլսէն ալ Սիս երթալու համար անցագիր ձեռք ձգելու խաբէութիւնն ըրաւ, և իմացուելով՝ արդիւնեցաւ. սակայն յետոյ Պատրիարքարանը թոյլ տուաւ որ երէն երթայ, իսկոյն գիտեցինք թէ պիտի երթայ խառնէ Սոյ վիճակը, և բաց ի իւր հինաւուրց համախոհներէն ու արբանեակներէն, մեծ օգնութիւն պիտի գտնէ Սոյ Մկրտիչ կաթողիկոսի ընդդիմադիր կուսակցութեանէն ալ։ Ահա մեր սոյն դիտողութիւնն է, որ դժբաղդաբար արդարանալ կսկսի, և ամենայն պատասխանատուութիւն կձանրանայ անոնց վրայ՝ որ զՆիկողայոս ի Սիս վերադարձուցին։

Արդարասիրութեան պարտք մը կատարած կըլլամք՝ հրատարակելով հետեւեալ նամակն, և մեր լրջամիտ ընթերցողաց ուշագրութիւնը խնդրելով։

Մեծ. Խմբագիր
Աղգային ժողովոյ վերջին նիստին մէջ երկու երեսիւնեանք Պէկեան էֆէնտիի նկատմամբ ա-

— Կրտսի, թէ չարաթ օրը նախարարաց ժողովն օրոշեր է՝ Յունաստանի սահմանաց խնդրոյն համար աւյաննաժողով մը կազմել :

— Մայրաքաղաքիս դեռստանաց մէկուն ի պաշտօնէ լուր տրուեր է, թէ այս օրերս Ճումանայի կողմերն օսմ. զօրքն ու պուղարք կուր թռնուելով 130ի չափ օսմանցիք գերի ինկեր և ուսս զօրաց պաշտօնակալաց յանձնուեր են :

— Օգոստ. Սուլթանը ծանրագին սուր մ'ընծայեց՝ Գօղանէն դարձող Խզէթ փաշայի :

— Լուր կոյ, թէ մայրաքաղաքիս անգղ. դեսպանը Հառնայ դեսպան ընտրուեր, և Պօլսոյ համար նշանակուեր է լորտ Տուֆրին :

— Պօլսոյ քաղաքապետութիւնը այսօր ի պաշտօնէ կ'ծանուցանէ թէ հացին գինը 10 փորա աւելցած է, իրայի և թղթագրամի տարբերութիւնը այս օրերս բարձրացած ըլլալուն համար :

— Երէկ Բարձր. մեծ Եպարքոսըն ուստիան դեսպանատունն երթալով՝ Լապանօֆ իշխանին հետ տեսնուելէն յետոյ, կայսերական պալատը գնաց :

— Պօլսոյ բուսմանկան նորընտիր դեսպան Պ. Պրաթիանօ՝ շաբաթ օրը Օգոստ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ պաշտօնագրերը :

— Նախկին մեծ Եպարքոս Միտհաթ փաշա՝ Սիրիոյ կուսակալ, կայսերական պալատէն ելնող Մէհմէտ պէյ՝ Պիրէճիկի (Հալէպի միջակին մէջ) գայմագամ, և Պիրէճիկի նախորդ գայմագամ Միտհաթ պէյ՝ Ուշազի գայմագամ անուանեցան :

— Օսմանեան խորհրդարանը պիտի բացուի առաջիկայ մարտին, և ընտրութիւնը ըստ հին հրահանգին պիտի կատարուին :

— Անգղիայէն առաջարկեալ և Բ. Գրեյէն բարեփոխութեամբ ընկալեալ ասիական բարեկարգութեանց ծրագիրն՝ գանձային ներդրութեան պատճառաւ առ այժմ մէկ դաւառի (Կարինը կ'կարծուի) մէջ պիտի գործադրուի :

Ռուսոյ կառավարութիւնը՝ Գաղղիոյ արտաքին գործոց նախարարին կողմանէ զրկուած ծանուցադրին պատասխաներ է, թէ կայսրը կէտ առ կէտ պիտի գործողութեան զաշնագրութիւնը :

— Եգիպտոսի նոր փոխառութեան արժեթղթերն փարիզի մէջ բոլորովին վաճառուեր, և տամարը գոյուեր է : Սոյն արժեթղթերն, փարիզի հրատարակին վերայ՝ 2 ֆրանգ, և ի Լոնտրա 100 ին 1 աւելի կարժեն :

— Սերալիոյ երեսփոխանական ընտրութիւնը լրացան, Մեծագոյն մասն՝ կառավարութեան կուսակից են :

— Հայտարարագրի իշխանը գրամով և գինուք պիտի օգնէ եղեր Անգղիոյ :

— Յունաստանի կառավարութիւնն ընդունելով Բուսմանայ անկախութիւնը, որոշեր է դեսպանութեան վերածել Պօլսոյէն հեղինական հիւպատոսութիւնը, և Բուսմանայ ալ փոխադարձաբար դեսպան պիտի գրկէ Աթէնք :

— Աւստրիոյ կառավարութիւնը 5 միլիոն ֆիօրին ծախք պիտի ունենայ Պանա-Հերսէրի գաւառաց համար, առաջիկայ տարի 2 միլիոնը՝ զօրաց, 1 միլիոնը՝ վարչութեան, 1/2 միլիոնը՝ կառավարական շէնքերու նորոգութեան, և մնացորդը՝ զօրանոցաց և խրճիթներու շինութեան համար : Հալիւ կըլլայ, թէ այս ծախքը կ'հոգայտի անգլիական հատութիւն :

— Լրագրաց ոմանք կ'պնդեն, թէ Անգղիոյ՝ Գաղղիոյ՝ Աւստրիոյ և Տանիմորքոյի տէրութեանց մէջ գաշնակցութիւն մը հաստատուելու վրայ է, թէ՛ Ռուսիա և Գերմանիա առանձին կ'մնան, և իստալիա ալ այս վիճակին մէջ չկրնար մը և է շարժում ընել Աւստրիոյ դէմ :

— Բիրէի մէջ սպասուող ուսական չորս զրահաորք հասեր են հոն : Ասոր վրայ հոն գացեր է Կրեմէ գոնուող և 300 զօրք պարունակող անգղիական զրահաւոր մը, և ուրիշ անգղիական մը ու չորս սլ գաղղիականը կըսպասուին եղեր :

— Սերալիոյ առաջին պատերազմին մէջ գոնուող Զէրնայէֆ զօրավորն դէպ ի Սֆիդանստան ուղևորեր է, տեղոյն բանակին մէջ հրամանատարի պաշտօն առնելու համար : Կրեմն, թէ արդէն ուսս սպայից յանձնուած է Սֆիդան զօրաց կրթութիւնը :

ՊԱՏԵՆ ԱՌԻԹ

ԱՅՊ. ԱՌ. ՎԱՐԺԱՊԵՏՍ

Աղէքսանդր Վէյ ֆրանսոյի քաղաքացւոյն հեղինակութիւնն ըլլալով հայերէնի թարգմանուած ԲԵՐԹՈՒՄԵՐ ՆՈՒՐԱՄԻՐ անուն մատենիկը, իւր մէջ պարունակած իմաստալի խորհուրդ և քննութեամբը ազգային վարժարանաց ուսանողներու խիստ արժան և իւր համեստ գնոյն համար ալ վարժապետաց շահաւոր լինելուն կազանդի նուէրի խիստ յարմար դատուած և ի վաճառ հանուած է :

Կեդրոնատեղին է Ֆրէնկեան գրատուն Ռ. Ղաւն չարշի Գիլիտ խանի կից, Գին 4 զըշ անցուկ ստակ :

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԷՐԻ

Նիդամիյէ Սարահիտնէ անպարնա թարիխի գաղաբընտան ի թիպարէն ալթը մահ իրթամընա գատար հէրնէ մըգատը լուզումի օլուր տէ թալէպ օլունուր իտէ, թէսլիմ օլունմագ, վէ պէհէր աւտէտի իրի պըլըդ գըյէ կէլմէք, վէ մագպուզ սէնէտլէրինին վիրուտի իլէ մուամէլէսինին իրթամընտա երազլիք գայլմէ երազ օթուզ զուրուշա օլարագ էսմանը հէման Նիդամիյէ խաղինէսինտէն վիրիլմէք վէ թէսլիմինէ գատար քեաֆիէի մէսարիֆի իլէ բէսմը կէսմիլիւ միւթէահիտէ այիտ օլմագ իւզրէ միւպայիտ օլունտաճագ եէրլի քէչէնին պէհէր տաէտի տօգսան զուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, թըլինի-սանիի բուսմինին եէտիննի սալը կիւնիւ միւնտագատար իծրա օլունտաճագընտան՝ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլէրին եէվմի մէգըլուրտէ սաթալթալմուտա Տարը-շուրայի տաքէրլիէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

Պապը Սերասքէրի

30 թըլինի էվլէլ 1878

Տէրը-սաատէթտէ պուլունան պիլ ճիւմէ խաթմէլիտանէլըլէ տէվայիլ վէ մէվագիի սալիլէի տաքէրլիէյէ մէվսիմի շիթատա շէրայիթի մուգարբէրէսի իլէ գօյուլաճագ սօպալէր իլէ, գալէվ իսխանէ անպարնա թէսլիմ օլունմագ, վէ էսմանը մագպուզ սէնէտլէրինին վիրուտի իլէ մուամէլէսինին իրթամընտա սիմ մէճիտիլէ եէկիրմի գուրուշ հիսապը իլէ հէման Նիդամիյէ խաղինէսինտէն վիրիլմէք իւզրէ միւնտաէտէտէն միւպայիտ օլունտաճագ սօպալ վէ պօրուլէրին միւնտագատար թըլինի սանիի բուսմինին ալթընճը պաղար իրթէսի կիւնի իծրա օլունտաճագընտան իմալ վէ իթասընա թալիպ օլանլէրին եէվմի մէգըլուրտէ սաթալթալմուտա տաքէրլիէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

Պապը Սերասքէրի

30 թըլինի էվլէլ 1878

Մէքեաթիպի տաքէրլիէ շալիբտանը իլէ խատէմէի խառտայի շահանէ իլուն իմալ օլունտաճագ էլպիսէին չուհա վէ լէվագիմաթ թը սալիլէսի էլպիսէ անպարնա տան վիրիլմէք, վէ տարը շուրտա մահֆուլ Նուսուէսինէ թէվֆիդան էճըլէրին անպարը մէգըլուրտէ քէսլէլէք եաֆըլմագ իւզրէ, մէվգիի միւնտագատար գօնըլաղընտան պուլուն իմալընա թալիպ օլանլէրին վիրիլմէ չուհա վէ էճըլալէրի զայ իթմէմէք իւզրէ միւթէպէր քէֆիլ իրայէ լէվմէք :

շարթը իլէ, թըլինի սանինին տէօրախնճիւ ճիւմաա իրթէսի կիւնի տարը շուրայի տաքէրլիէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

Պապը Սերասքէրի

30 թըլինի էվլէլ 1878

Նիդամիյէ էլպիսէ անպարնա տարը շուրտա մահֆուլ Նուսուէսինէսինէ թէվմէլէրի վէճ իլէ միւպայիտ օլունտաճագ իրի պին թօփ գալըն ինկիլիզ վէթէն պէղինին ալթը երազ ալթմըլ սէքիլ թօփը պիլ վէ ալթը երազ ալթմըլ ալթը թօփը վէ ալթը երազ ալթմըլ ալթը թօփը իւշ Նիւմբօլարտան օլմագ վէ պին իրի երազ թօփը հէման վէ գուսուր սէքիլ երազ թօփը տալի պիլ հաֆիթայա գատար թէսլիմ գըլընմագ վէ թէսլիմինէ գատար քեաֆիէյի մէսարիֆի իլէ բէսմը կէսմիլիւ միւթէահիտէ այիտ պուլունմագ վէ մագպուզ սէնէտլէրինին վիրուտի իլէ մուամէլէսինին իրթամընտա էսմանընն նըսֆը հէման վէ նըսֆը տիկէրի եէկիրմի պիլ կիւն միրուրինտէ սիմ մէճիտիլէ եէկիրմի զուրուշ հիսապը իլէ Նիդամիյէ խաղինէսինտէն վիրիլմէք շարթը իլէ միւնտագատար գօնուլաճագը աղտէմէլէ իլան օլունմուշ իտի, իծրա իտիլէն միւնտագատար անպարնա պիլ պիլի իւզրլինէ պէհէր աղըլըն պէշ զուրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թըլինի սանիի բուսմինին իրիննի իէննճէմպիս կիւնի թէքթար միւնտագատար իծրա օլունտաճագ դարըր գաթիսի վիրիլէճէկիտէն իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէգըլուրտէ սաթալթալմուտա տարը շուրայի տաքէրլիէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

Պապը Սերասքէրի

31 թըլինի էվլէլ 1878

Նիդամիյէ էլպիսէ անպարնա լուզումը օլուպ միւպայիտ օլունտաճագ օլան օթուզ պին տաէտէտէն էլլի պին տաէտէ գատար գալըն գանալաջօտան մամուլ քէպիլ չուվալըն օն պին տաէտի հէման վէ գուսուր պէհէր հաֆիթա օնար պին տաէտի Եէնի ճամի հալլուսընտա մէմհուր Նուսուէսինէ թէվֆիդէն պիլ մուպննէ մէմուրընա թէսլիմ իտիլմէք, վէ թէսլիմինէ գատար քեաֆիէի մէսարիֆի իլէ բէսմը կէսմիլիւ միւթէահիտէ այիտ օլմագ վէ պէհէր տաէտի երազ երազ էլլի տիլէմ կէլմէք, վէ էսմանը վիրիլէճէք օլան մագպուզ սէնէտլինին վիրուտի իլէ մուամէլէսինին իրթամընտա սիմ մէճիտիլէ եէկիրմի զուրուշ հիսապը իլէ Նիդամիյէ խաղինէսի հիսապընա օլարագ հէման մալիլէ խաղինէսին :

տէն վերլուծէ իւրէն, պէհէր ա-
տէտի պէշ զուրուշ օն պէշ փա-
րայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ
թշրինի էվլէլը լուսինին օթու-
ղընը պաղար իրթէսի կիւնիւ
գարարը գաթիսի վերլէնէյի էվ-
լէնէն իւան օլընմը իտէ տէ՝ պու-
նըն միւնադասայը ալէնիյէսի
թշրինի սանինին պիւրիննի չար-
չէնպիհ կիւնի իճրա օլուսաճա-
ղընտան՝ իթա իթմէյէ թալիպ օ-
լանլէրին եէվլի մէգըիւրտէ Տարը
չուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի իւան
օլուսուր:

Պապը սէրապէրի

26 թշրինի էվլէլ 1878

Էմաքինի ասքէրիյէ իլէ տայի-
րէի ասքէրիյէ իտարէսինտէ պու-
լուսան ֆապըիդայէր իչուն Նիւ-
քեասթըլ օլմագ, վէ տէօրթ մոհ
զարֆընտա թէպիմ գըլընմագ
իւղիւ, եիւզ պին սէքիլ եիւզ
սէքսան տօղուզ թօնտան պէշ
պին պէշ եիւզ էլլի պէշ թօն,
եանի եէթմիշ պին գանթարտան
եիւզ պին գանթար մատէն քէօ-
միւրլինին միւպայտարնա լուզում
օլուպ, էսմանը մագպուզ սէնէ-
տինին թարիխինտէն իթիպարէն
օթուզ պիր կիւն ֆաթըլալու ի-
քիշէր թագսիթ իլէ եիւզլիւք
այթուն եիւզ զուրուշ հիսապը
իլէ նիլամիյէ խաղնէսինտէն իթա
օլընմագ շարթը իլէ իթա իթմէյէ
թալիպ օլանլէրին տօգսան տէօրթ
սէնէսի թշրինի սանինին իքիննի
ըէնչէնպիհ կիւնի նուսուսէսի
իլէ պէրապէր Տարը-չուրայի աս-
քէրիյէ կէլմէլէրի իւան օլուսուր:

Պապը-Սէրապէրի

30 թշրինի էվլէլ 1878

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

31 հոկտ. 1878

Բօնօսլիտէ	11-55
Սօսիթէ Ժէնէրալի բաժ. Ա. Լ.	4-28
Բրէտի	0. Լ. 4-50
Երկաթուղեաց	Փր. 42-
Թրամուէյ	0. Լ. 1-50
1863ի փոխառութիւն	Փր. 64-
1863ի	67-
1859ի	64-
1872ի	Լ. 19-

Օսմանեան լիբան 100 զուրուշն

Մէհիտիյէ	106-24
Մէթալիք	121-
Պըլինձ	178-
Թըլթապրամ	540-
Բուսիյ բօյ	89-48
Գաղղիական լիբա	87-8
Անգղիական	109-
Գրիմից	51-

Ա. Զ. Դ.

ՎԱՍՓՈՒՐԱԿԱՆԻ

Հաստատուել 1878 Ապրիլ 1

Վասպուրականն պատիւ ունի
յայտարարել թէ՛ այսօրէն սկսեալ

պատրաստ է յօգուտ ազգ. յառա-
ջագիւմնութեան և ի քաջալեր գը-
րագիտաց իւրոյ ընծայել տպագ-
րութեամբ պատմական, բարոյա-
կան, գրագիտական, ուսումնա-
կան, գաւառական և այլ գրքեր:

Կը հրատարակին հեղինակք և
թարգմանիչք բանակցել ներկա-
յայտցիկ հետ որ կընայ զանոի
Մէրճան չարչու Րիչարտ Էֆէնտի
խանին տակ Պ. Մ. Սարընեանի
տպարանը, երկու շաբթի և շաբաթ
օրերը ժամը 5էն մինչև 7:

Ներկայացուցիչ
Մ. ՉՊՈԼԻՖՈՆԱՆ

Հայերէն, տաճկերէն և գաղ-
ղիարէն լեզուաց դաստիսութեան
կարող երիտասարդ մը պատրաստ
է՝ չափաւոր ամսականաւ պաշտօն
վարել մայրաքաղաքիս և գաւա-
ռաց ազգային վարժարանաց մէջ:
Եթէ ուղուի՝ ամսարակաւու-
թեան և գրագրութեան պաշտօն
ալ կընայ վարել վաճառականաց
քով:

Պէտք ունեցողը կհրաւիրուի,
առ տնօրինութիւն լրացողոյ:

Ն Ո Ր Օ Ր Ա Յ Ո Յ Յ

1879

Թատրանին Գրիտոսի

Տպագր. Զարդարեան

Կը ծախուի գին 20 փարայ
Մէհիտ:

ՀՆԴԱՐԱՅԱԿ

ՕՐԱՅՈՅՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

1879

Թատրանին Գրիտոսի

Տպագր. Զարդարեան

Գին 40 փարայ Մէհիտ:

43 կենդանադիր պատկերներ
բով զարդարեալ Սոյն ընդարձակ
օրացոյցը բաց է բուն օրացոյցէն՝
կը պարունակէ նաև վերջին Ռու-
սօ-Տաճկական պատերազմին հա-
մառօտ պատմութիւնը, առողջա-
պահական ամենակարեւոր գիտե-
լիքներ, բարոյական սկզբունքներ,
խայթման, այրածի դեղեր, վնա-
սակար ճճիներ ջնջելու կերպեր:
Ատենցմէ զատ՝ Ազգային նշանա-
ւոր բանաստեղծ Գոմառ Բապի-
թայի «Հայերուս թուրը» վեր-
նագրով մէկ չնայարհիկ ոտա-
նաւորը:

Կը ծախուի Զարդարեան վա-
ճառատունը Սուլթան համաժ
փողոց, Ալըր Էֆ. խանի գիմաց
թիւ 12, և ամեն գրաւաճառաց
քով:

Առաջիկայ 1879 տարւոյ Օրա-
ցոյցը՝ այժմէն երուսաղեմաց վա-
նական մամլէն գեղեցիկ տպագ-
րութեամբ իւրոյ ընծայուած, և

մայրաքաղաքս զրկուած ըլլալով,
բոլոր հայ գրաւաճառաց խա-
նութները կվաճառուի, ի գին
100 փարայ, ընթացիկ:

ՕՐԱՅՈՅՅ

1879

Թատրանին Գրիտոսի

Յօրինուել յերեմիա քահանայէ
խապիւղի, որ ամենայն Գրաւա-
ճառաց կրպակ վաճառուի

Գին 2 դահեկան

Տ Ա Ր Ե Ր Ք

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Աշխատարեան

Մ. ԱՅԻԿԵԱՆ

Սոյն գիրքը որ թուրքերէն,
պարսկերէն և արաբերէն մասե-
րէ կը բաղկանայ, Օսմանեան լեզ-
ուի կանոնները հայերէն լեզուաւ
կը բացատրէ, խել մը գիտողու-
թիւններով և պարսկերէն ու ար-
աբերէն առակներով:

Սոյն երեք մասերը մէկտեղ
ըլլալով կազմուածը՝ բոլոր գրա-
ւաճառաց քով կը ծախուի, գին
1 քառօրդ մէհիտ:

Շատ առնալներու հետ անձամբ
սակարկութիւն կըլլայ:

Յ Ի Շ Ա Տ Ա Կ Ա Ր Ա Ն

Գ Ր Ե Յ

Ս.

Սոյն փոքրիկ երկատիրութիւնը,
որ եղբայրական սիրոյ ձօն մ'է,
կը պարունակէ գողտրիկ խորհր-
դածութիւններ, որ պատիւ կը
բերեն երիտասարդ հեղինակին,
Կեդրոնաւորին է Սրապեան
Պաղտատար աղայի գրատունը,
Մէրճան փողոց, և կգտնուի նաև
բոլոր գրաւաճառաց քով:

Գին մէկ հինգնոց թղթադրամ:

ՎԱՃԱՌԱՅՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՆԵԱՆ ԹԱՐԻՄ ԱՎԱՍԻՄԱՌԻ

Կ. Պօլիս ֆինանսերու կօգուշու

Ամերիկայ խան թիւ 27

Ղալթիա եիւքէք գաղաբը թիւ 31

Ամերիկայ պապօսմատի արհես-
տին մէջ համառաւար հանդի-
սացող Յ. Գ. ճգնաւորեան կը
պատրաստէ եւրօպայի կերպով,
այսինքն շաքարով, իւղով և կա-
թով շինած ամենալոյսի պապ-
սիմաթները, նախաճաշի և թէյի
հետ միասին խիստ անուշահամ
ուտելիք մը և մանկանց ու հի-
ւանդաց համար ախորժեղի և
անդաւար ըլլալով, նաև եւրո-
պայէն հեղինակներու վերայ նա-
խաճար կը սեպուին իրենց
թարմութեան և զնոյն աժնու-
թեան մասին:

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒՂԱՅԻՆԻ

Լիարդի, ստամբախ և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
խիստ ընտիր է սոյն դեղահատք. նաև
ջղային ակարութեան, ուստի անկարգութեան
և տիրութեան համար. կը ջնջէ և ան-
հետ կընէ ամեն տեսակ անշափուտ
բութեանց հետքերը: Սրտի և երկրա-
մանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն
մ'ունի, արիւնը մաքրելով նոցա խան-
դարեալ վիճակը կը կանխաւորէ, և
զրգուելով կենսական գործարանները
կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդե-
ցութեամբ սրտախառնութիւն, կրծ-
ուսթիւն, մաղձային հիւանդութիւն-
ներ, որովայնի մէջ լեցուած կաղեր,
գլխի ցաւեր կը վանէ, մարտդութիւնը
կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով
բարձր այն ազդեցութիւններէ որ շատ
անգամ գանազան հիւանդութեանց ըս-
կըղչնողատաճառ կըլլան, առողջ ուժեղ
և բնական զիւրք կըզգենու:

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂԱՅԻՆԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պարտական
յատկութեանցը չհաւատարիմ բնու ու-
րիշ գեղ մը հին կամ նոր թունաւոր
վէրքեր, աւեցք, քաղցիկ (չիրիֆէյէ),
սրտիկ և տեղանց վէրքեր կամ բոլոր-
թովին կանցիկ և կամ կը լաւանան. օգ-
տակար է նաև հարբուխի, հաղի, սրտի
բարձրաման, մանուսնոց օգտատ. (եէյ)
բուսած հիւանդութեան: Իւր կազդարի
և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյ (սը-
րաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօ-
րութիւնը ինչ ատիճան որ ըլլայ՝ կը-
զիմագրուէ:

Այս դեղերուն գործածութեան եղա-
նակը նշանակուած է խորաքննչիւր տու-
փի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղա-
վաճառներու քով և մասնաւորապէս
Պահէ-գարու թալ խանի կողմերը Պ.
Գապարեանի դեղարանը՝ Ն. 7՝ կը-
ծախուի:

Աւելի տանել ուզողը կը հրաւիրուի
առ հեղինակն տօքթօր Հոլլուէ ի Լօն-
տոն Օքսփորտ փողոց թիւ 553:

ԱՅՏԱՆԵՔ ՓՈԼԵՂԻ

1. Փունջը ԶՈՐԵՔԵԱՅԹԻ և ՇԱԲԱԹ
օրերը կը հրատարակուի:

2. Տարեկան բաժանորդագրին է մի-
այն չորս արծաթ մէհիտ կանիկի վը-
ճարելի, թէ մայրաքաղաքիս և իւր ար-
ուարձանաց և թէ դաւառաց համար:

3. Վեց և երեք ամաց համար ալ
բաժանորդ կընդունուի:

4. Տեղական և դաւառական թղթա-
տարութեան ծախքը խմբագրութիւնը
պիտի վճարէ:

5. Հատը 2 զուրուշ է, և կը գտնուի
ամեն Հայ գրաւաճառաց խանութները
և ձեռքէ ծախողներու քով:

6. Ծանուցման սողը 3 զուրուշ է մէկ
անգամի համար: Աւելի աժան կըլլայ
աւելի անգամներու համար:

7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որ
և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ.
Ս. Արճաճեան Կ. Պօլիս Պաղղապաղ
Նաֆիյէ խան վերի յարկ թիւ 16:

ՏՆՕՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ

Մէրճան շարչի Րիչարտ Էֆէնտի խանի
տակ թիւ 20